

MASTER OF ARTS EXAMINATION, 2023

(2nd Year, 2nd Semester)

SANSKRIT**COURSE – XVII / D****[LAW-SUITS AND LEGAL PUNISHMENTS (ANCIENT INDIAN SCENARIO)]**

Time : Two hours

Full Marks : 30

The figures in the margin indicate full marks.

- ट) पूर्वः साहसदण्ड इत्यनेन किं सूचितम्?
- ठ) किं नाम पारुष्यम्?
२. निम्नलिखितेषु द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं कार्यम्। 10×2=20
- क) किं नाम वाक्पारुष्यम्? तच्च कतिविधम्? नारदस्मृतिमनुसृत्य तेषां भेदाः लेखनीयाः। वाक्पारुष्ये कीदृशो दण्डः स्यादिति मनुस्मृतिमनुसृत्य आलोच्यताम्। 1+1.5+7.5
- ख) क्रीतानुशयविवादविषये याज्ञवल्क्यमतं समीक्ष्यताम्। मतमिदं नारदस्मृतिसम्मतं न वेति विचार्यताम्। 8+2
- ग) किं नाम सम्भूयसमुत्थानम्? सम्भूयसमुत्थानस्य साधारणविधिः नारदस्मृतिमवलम्ब्य लिख्यताम्। 1+9

१. निम्नोक्तेषु दशप्रश्नानामुत्तरं सुरगिरा देवनार्या लिप्या च लेखनीयम्। 1×10=10
- क) “अनेन विधियोगेन कर्तव्यांशप्रकल्पना” “अनेन विधिना” इत्यनेन किं सूचितम्?
- ख) सम्भूयसमुत्थाने कस्य दशमो भागः स्वीकृतः?
- ग) किमर्थं नृपः विंशं भागं शुल्कं गृहीयात्?
- घ) सम्भूयकारिणां मध्ये मृतस्यांशं के गृहीयुः?
- ङ) वृद्धिरित्यस्य कोऽर्थः? कुत्र न क्षयो न वृद्धिश्च भवेत्?
- च) सव्याजक्रयविक्रयिणां कृते कीदृशो दण्डः विहितः?
- छ) अग्रौ सुवर्णस्य रजतस्य च कीदृशः क्षयः स्वीकृतः?
- ज) विक्रीतद्रव्यं कदा विक्रेत्रे प्रतिदेयं भवितुमर्हति?
- झ) एकजातिपदेन कस्य ग्रहणम्? वाक्पारुष्यात् तस्य कीदृशो दण्डः स्यात्?
- ञ) कदा पार्थिवः शूद्रस्य श्रोत्रे तप्तं तैलमासेचयेत्?